

Пустовійтівці на «Могили», коло церкви, а в сусідніх Оксютинцях жила якась Оксена: то була його кохана. Так от через ту Оксюту і село прозвали Оксютинці» [4, с. 5]. За іншими переказами в останнього кошового атамана Запорозької Січі Петра Калнишевського у Пустовійтівці жила дружина і четверо дітей. Взагалі у козаків щодо шлюбу існував певний демократизм. Хто приходив на Січ, мав виконувати умови безшлюбності, але за межами Запорозької Січі ніхто не міг в цьому обмежити козака.

Отже, звичай безшлюбності запорожців диктувався певними соціально-політичними умовами: постійним перебуванням у військових походах, відсутністю окремого власного житла на Січі і ін. До слів Євангелія «неженатый думает о Господнем...», запорожці додавали ще й свого козацького тлумачення: «лицарю і лицарська честь: йому треба воювати, а не біля жінки пропадати» [3, с. 242].

Література

1. Андрущенко В. Запорожці і жіноцтво / В. Андрущенко // Наука і суспільство. – 1991. – №9. – С. 55-57.
2. Комарницький А. О пчеловодстве, как христианско-народном промысле, в России вообще, и в Новороссийском крае и Бессарабии в особенности / А. Комарницький. – Одесса. – 1856. – 66 с.
3. Яворницький Д. І. Історія Запорозьких козаків У трьох томах. Т. 1 / Д. І. Яворницький. – К.: Наукова думка. – 590 с.
4. Грабовський В. Петро Калнишевський / В. Грабовський. – К. – Інститут української археології та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, 2007. – 72 с.

Т. П. КОНОНЕНКО

*Сумська філія Харківського
національного університету внутрішніх справ*

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК НАПРЯМОК МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

У сучасних умовах реформування професійної освіти в Україні постає нагальна потреба приведення виховної діяльності вищих навчальних закладів у відповідність до завдань реалізації провідних моральних принципів Української держави, забезпечення єдності свідомості й поведінки в індивідуально-особистісній і професійно-соціальній сферах життєдіяльності майбутнього покоління.

Наукові основи розв'язання загальних проблем формування моральної поведінки особистості, як напряму виховання, достатньою

мірою висвітлюються в працях Ю. Л. Азарова, І. Д. Беха, А. М. Бойко, Н. П. Волкової, Г. Г. Ващенко, С. І. Карпенчука, В. І. Лозової, Ю. М. Орлова, М. І. Сметанського та інших сучасних науковців, але формування моральної поведінки студентів ВНЗ саме на заняттях фізичного виховання в контексті демократичних перетворень підготовки розвинутої особистості досліджено недостатньо, що зумовило вибір даної теми.

Процес морального виховання студентів ВНЗ ми визначаємо як інтегративну якість, результатом якої повинен стати високий рівень моральної культури, моральної вихованості майбутнього фахівця, що виявляється не тільки у знанні основних положень моралі, умінні теоретично вирішувати професійно-моральні проблеми, а насамперед, у формуванні високих моральних переконань, мотивів поведінки, самих вчинків. Ключовою умовою ефективності морального виховання студентів є побудова відносин довіри, взаємоповаги, відповідальності за себе та інших.

На думку фахівців, моральний розвиток особистості можна поділити на три етапи (рівні), залежно від засобу регулювання моральної поведінки – від суто зовнішніх до суто внутрішніх: а) елементарний рівень моральності (засвоєння дитиною найпростіших норм моралі); б) рівень орієнтації на зовнішні моральні регулятори (розвиваються внутрішні мотиви: почуття сорому, почуття честі, самолюбство, почуття змагання (важлива якість, без якої не можливе моральне формування особистості); в) рівень морального саморегулювання (моральна поведінка особистості становиться для неї потребою, нормою життя і передбачає безкорисливість, чесність, доброзичливість, розвинене почуття власної гідності, високе почуття обов'язку, відповідальність і совість) [2, с. 26-29].

На нашу думку, однією з головних цілей морального виховання студентів є досягнення третього рівня регулювання поведінки, формування глибокої потреби у моральному самовихованні.

Фізична культура як навчально-рухова діяльність має великі можливості для вирішення завдань морального виховання, що обумовлено як її змістом, що включає в себе розмаїття інтелектуальних, пізнавальних, емоційних і моральних компонентів, так і формами організації, в яких поведінка студентів відкрита для спостереження викладачем у різноманітних ситуаціях і емоційних станах (часто на межі людських можливостей). При цьому, наявність постійних тісних контактів і емоційність взаємовідносин відкривають перед викладачем можливості для створення необхідних для виховання ситуацій. Такі ситуації мають, наприклад, місце в умовах суперництва, що вимагає дотримання певних правил, норм спортивної етики, поваги до суперника.

Треба відмітити, що методика формування моральної свідомості й поведінки повинна бути звернена до духовної суті студентів. Сам зміст

навчально-рухової діяльності включає ситуації, які можна використовувати для виховання почуття поваги до слабкого, почуття обов'язку й відданості, почуття відповідальності, власної гідності, гордості, совісті, сором'язливості тощо. Тому, процес формування моральної поведінки і звичок завжди пов'язаний із необхідністю використання методів заохочення та покарання, привчання та виправлення, які сприяють прояву й закріпленню необхідних і гідних способів поведінки.

Отже, процес фізичного виховання студентської молоді характеризується наступними особливостями:

- по-перше, це процес свідомої та активної участі студентів у вирішенні поставлених завдань шляхом виконання фізичних вправ, формування навичок, удосконалення фізичних якостей, придбання знань;
- по-друге, це процес, який потребує дотримання принципу індивідуального підходу і повинен створювати можливості для виникнення та прояву нових інтересів і потреб;
- по-третє, фізичне виховання пов'язане з подоланням труднощів, що вимагають і сприяють розвитку моральних і вольових якостей [1, с. 38-41].

Таким чином, прискорення соціально-економічного розвитку країни потребує активності, максимально напруженої праці викладачів фізичного виховання як вирішального чинника нових досягнень нашого суспільства, виховання моральної поведінки молодого покоління засобами фізичної культури і спорту. Саме у процесах діяльності та спілкування необхідно створювати такі умови, які посилять переживання студентами внутрішніх суперечностей між наявним і необхідним рівнем морального розвитку, моральну активність студентів, їх навчально-пізнавальну діяльність, моральне самовдосконалення, що вкрай необхідно для подальшої успішної професійної діяльності.

Література

1. Ведмеденко Б. Ф. Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури: навч. Посібник / Борис Федорович Ведмеденко. – К.: ІСДО, 2003. – С. 38-41.
2. Демиденко В. К. Підготовка майбутнього вчителя до морального виховання учнів: навч. посібник / В. К. Демиденко. – К.: ВМН, 2006. – С. 26-29.